

**VENDIM**  
**Nr. 13, datë 17.3.2014**

**NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË**

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

|                 |                                |
|-----------------|--------------------------------|
| Bashkim Dedja   | kryetar i Gjykatës Kushtetuese |
| Sokol Berberi   | anëtar i “ “                   |
| Vitore Tusha    | anëtar e “ “                   |
| Altina Xhoxhaj  | anëtar e “ “                   |
| Fatmir Hoxha    | anëtar i “ “                   |
| Besnik Imeraj   | anëtar i “ “                   |
| Fatos Lulo      | anëtar i “ “                   |
| Vladimir Kristo | anëtar i “ “                   |

me sekretare Blerina Basha, në datën 19.2.2014 mori në shqyrtim, në seancë plenare mbi bazë dokumentesh, çështjen nr. 2 Akti, që i përket:

KËRKUES: Dritan Fani

SUBJEKTI INTERESUAR: Prokuroria e Përgjithshme, e përfaqësuar nga prokurori Bujar Sheshi.

OBJEKTI: Shfuqizimi, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, i vendimit nr. 00-2013-5, datë 10.1.2013, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi).

BAZA LIGJORE: Nenet 42/2, 134/1/g të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë.

**GJYKATA KUSHTETUESE,**

pasi dëgjoji relatorin e çështjes, Vladimir Kristo; mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkuesit, i cili është shprehur për pranimin e kërkesës dhe prapësimet me shkrim të subjektit të interesuar, Prokuroria e Përgjithshme, që kërkoi rrëzimin e kërkesës dhe pasi bisedoi çështjen në tërësi,

**VËREN:**

**I**

1. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Kurbin, me vendimin nr. 110, datë 20.7.2004, ka vendosur, ndër të tjera, deklarinin fajtor të kërkuesit për veprën penale të “vjedhjes me armë” në bashkëpunim, parashikuar nga neni 140 dhe 25 i Kodit Penal (KP) dhe dënimin e tij me 13 vjet burgim. Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 156, datë 11.3.2005, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së shkallës së parë.

2. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 85, datë 17.2.2006, ka vendosur mospranimin e rekursit të paraqitur nga kërkuesi me arsyetimin se ai nuk përmban shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 432 të Kodit të Procedurës Penale (KPP).

3. Ndërkohë që vuante dënimin, kërkuesi me vendimin nr. 59, datë 3.5.2007, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Kurbin, është deklaruar përsëri fajtor, për një ngjarje tjetër të kryer para dhënies së vendimit të parë, për veprën penale të “vjedhjes me armë” në bashkëpunim, parashikuar nga neni 140 dhe 25 i KP-së dhe është dënuar me 12 vjet burgim. Ky vendim është lënë në fuqi me vendimin nr. 45, datë 25.1.2008 të Gjykatës së Apelit Tiranë.

4. Në këto kushte, Prokuroria e Rrethit Gjyqësor Kurbin, bazuar në nenet 55/2 dhe 56 të KP-së, ka kërkuar bashkimin e dënimeve penale të dhëna ndaj kërkuesit me vendime të formës së prerë, si dhe caktimin e një dënimi përfundimtar.

5. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Kurbin, me vendimin nr. 482/64, datë 13.5.2009, ka vendosur pranimin e kërkesës, bashkimin e dënimit të ri prej 12 vjetësh të dhënë me vendimin e Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Kurbin nr. 59, datë 3.5.2007, me pjesën e mbetur të dënimit të mëparshëm. Dënimin përfundimisht të kërkuesit me një dënim të vetëm prej 13 vjetësh. Gjykata ka caktuar gjithashtu se vuajtja e dënimit fillon në datën e arrestimit (fillestar) të kërkuesit, pra më 28.11.2002. Vendimi në fjalë ka marrë formë të prerë, pa u ankumuar nga asnjë prej palëve ndërgjyqëse.

6. Në vitin 2012, Prokuroria e Rrethit Gjyqësor Kurbin, bazuar në nenet 114 dhe 385 të KPP-së, i është drejtuar përsëri Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Kurbin për ndreqjen e gabimit material të vendimit nr. 482/64, datë 13.5.2009. Kjo e fundit, me vendim nr. 44, datë 26.3.2012, ka vendosur pranimin e kërkesës; ndreqjen e pjesës urdhëruese të vendimit penal nr. 482/64, datë 13.5.2009, duke caktuar si datë të fillimit të vuajtjes së dënimit, atë të kërkesës për

bashkimin e dënimeve, pra më 24.3.2009.

7. Kundër vendimit të ndreqjes së gabimit material ka paraqitur ankim kërkuesi dhe Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 713, datë 4.7.2012, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr. 44, datë 26.3.2012, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Kurbin.

8. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2013-5, datë 10.1.2013, ka vendosur mospranimin e rekursit të paraqitur nga kërkuesi, me arsyetimin se ai nuk përmban shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 432 të KPP-së.

## II

9. **Kërkuesi** i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) duke pretenduar shfuqizimin e vendimit nr. 00-2013-5, datë 10.1.2013, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë. Ai parashtroi se ky vendim i ka cenuar të drejtën për një proces të rregullt ligjor në drejtimitet e mëposhtme:

9.1 Vendimi i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë ka cenuar parimin e arsytimit të vendimit gjyqësor, pasi ky vendim nuk arsyeton shkaqet e mospranimit të tij, edhe pse nga kërkuesi janë pretenduar shkelje të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor nga gjykatat më të ulëta, si dhe shkaqe të parashikuara nga neni 432 i KPP-së, të tilla si:

9.1.1 Vendimi i gjykatës së shkallës së parë dhe ai i apelit (të vitit 2012), duke korrigjuar datën e fillimit të vuajtjes së dënimit të ri, kanë cenuar një vendim të formës së prerë.

9.1.2 Gjykata e shkallës së parë dhe ajo e apelit kanë vepruar në kundërshtim me nenin 56/1 të KP-së, sepse në përcaktimin e datës së vuajtjes së dënimit nuk kanë respektuar rregullimin që pjesa e vuajtur e dënimit llogaritet në dënimin e ri.

9.1.3 Gjykata e shkallës së parë dhe ajo e apelit nuk kanë respektuar nenin 55/2 të KP-së, sepse duke korrigjuar datën e fillimit të vuajtjes së dënimit të ri, kanë kapërcyer kufirin më të lartë të parashikuar për llojin e dënimit të dhënë.

9.1.4 Në rastin konkret nuk mund të zbatohen nenet 114 dhe 385 të KPP-së, në të cilët gjykata e shkallës së parë dhe ajo e apelit kanë mbështetur vendimet e tyre (të vitit 2012) dhe prekja e masës së dënimit të caktuar në dispozitivin e vendimit konsiston në ndryshim vendimi dhe jo ndreqje të tij.

9.1.5 Edhe gjykata e apelit ka pranuar paligjshmërinë e vendimit të shkallës së parë, por ka gabuar duke lejuar mjetin e ndreqjes së gabimit material për korrigjimin e tij.

10. **Subjekti i interesuar, Prokuroria e Përgjithshme**, ka paraqitur me shkrim, në mënyrë të përmbledhur, këto prapësime:

10.1 Pretendimi i kërkuesit për cenimin e vendimit të formës së prerë nuk është i bazuar, pasi vendimet objekt shqyrtimi nuk janë shprehur për të njëjtin objekt gjykimi të vendimit të mëparshëm (nr. 482/64, datë 13.5.2009), pra nuk kanë të bëjnë me bashkimin e dënimeve, por thjesht me ndreqjen e gabimit material që është verifikuar në të.

10.2 Vendimet e gjykatave të faktit kanë respektuar nenin 56/1 të KP-së, sepse në llogaritjen e dënimit të ri nga gjykatat është mbajtur parasysh pjesa e vuajtur e dënimit të parë. Nëse gjykatat do të përcaktonin si datë të fillimit të vuajtjes së dënimit të ri atë të arrestimit fillestar të kërkuesit, ky i fundit për veprën penale të dytë nuk do të kryente asnjë lloj dënimi, pasi masa e dënimit të parë dhe ajo e caktuar pas bashkimit të dënimeve është po 13 vjet burgim.

10.3 Është respektuar neni 55/2 i KP-së pasi lloji i dënimit, ai me burgim, sipas sanksionimit të nenit 32 të KP-së, në kohën e dhënies së vendimit, parashikonte si kufi më të lartë të burgimit 25 vjet. Pikërisht ky kufi nuk duhet të kalohet në rast të bashkimit të dënimeve.

10.4 Gjykatat nuk kanë ndërhyrë në masën e dënimit të caktuar, por thjesht kanë korrigjuar datën nga e cila duhej bërë llogaritja e dënimit të caktuar pas bashkimit të dënimeve. Sipas përcaktimeve të neneve 114 dhe 385 të KPP-së, gjykatës që ka dhënë vendimin i lejohet çdo lloj korrigjimi i gabimit material.

## III

### Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

#### ***Për pretendimin e cenimit të parimit të arsytimit të vendimit***

11. Kërkuesi pretendon se vendimet e gjykatave të shkallës së parë dhe të apelit që kanë pranuar kërkesën e prokurorit për ndreqje të gabimit material të një vendimi të formës së prerë, janë në kundërshtim me ligjin material dhe procedural penal, pasi në përcaktimin e datës së re të fillimit të vuajtjes së dënimit, pas bashkimit

të dënimeve, janë shkelur nenet 55 dhe 56 të KP-së. Në këtë mënyrë, gjykatat jo vetëm kanë cenuar një vendim të formës së prerë, por duke korrigjuar datën e fillimit të vuajtjes së dënimit të ri nuk kanë llogaritur dënimin e vuajtur. Ato, gjithashtu, në dhënien e një dënimi të vetëm kanë kapërcyer kufirin më të lartë të parashikuar për llojin e dënimit të dhënë. Sipas kërkesës, po në këtë drejtim, gjykatat kanë gabuar sepse prekja e masës së dënimit ka të bëjë me ndryshim vendimi dhe jo me ndreqje të tij.

12. Këto shkelje të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor nga gjykatat e faktit, kërkesi parashtron se i ka ngritur në rekursin drejtuar Gjykatës së Lartë dhe se kjo e fundit duhet t'u jepte përgjigje vetëm në seancë gjyqësore. Vendimi i Gjykatës së Lartë, përderisa nuk paraqet shkaqet e mospranimit të rekursit të tij, cenon parimin e arsyetimit të vendimit gjyqësor.

13. Gjykata ripohon se e drejta për një proces të rregullt ligjor, që i garantohet individit nga neni 42, 142/1 i Kushtetutës dhe neni 6 i KEDNJ-së, përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar. Funkcioni i një vendimi të arsyetuar është t'u tregojë palëve që ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë. Përveç kësaj, duke dhënë një vendim të arsyetuar, mund të realizohet vëzhgimi publik i administrimit të drejtësisë (*shih vendimet nr. 8, datë 28.2.2012; nr. 8, datë 16.3.2011; nr. 25, datë 10.6.2011 dhe nr. 38, datë 30.12.2010, të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Në jurisprudencën e saj, Gjykata ka theksuar domosdoshmërinë e arsyetimit të vendimeve gjyqësore, penale apo civile, si një garanci për procesin ligjor. Vendimi duhet të mbështetet vetëm mbi faktet që janë paraqitur gjatë procesit gjyqësor dhe duhet të përmbajë bazën ligjore mbi të cilën bazohet zgjidhja e mosmarrëveshjes, analizën e provave dhe mënyrën e zgjidhjes së mosmarrëveshjes. Arsyetimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Vendimi mund të kontrollohet nga një gjykatë më e lartë sipas procedurave përkatëse dhe, që kjo të jetë e mundur, duhet bërë arsyetimi i vendimit, në të cilin gjyqtari tregon me qartësi faktet dhe ligjin e zbatueshëm, të cilat e kanë çuar në bërjen e një zgjedhjeje ndërmjet disa mundësive. Vendimet gjyqësore që japin gjykatat e të gjitha niveleve në përfundim të gjykimit, përbëjnë aktin procedural kryesor të të gjithë procesit gjyqësor. Ato përmbledhin dhe finalizojnë përfundimisht qëndrimet që mban gjykata lidhur me çështjen në gjykim (*shih vendimet nr. 8, datë 16.3.2011; nr. 23, datë 4.11.2008; nr. 11, datë 2.4.2008 dhe nr. 7, datë 9.3.2009, të Gjykatës Kushtetuese*).

15. Vendimi gjyqësor në çdo rast duhet të jetë logjik, i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje. Në tërësinë e tij ai duhet konsideruar si një unitet, në të cilin pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre. Ato duhet të jenë në shërbim dhe funksion të njëra-tjetrës. Argumentet e pjesës arsyetuese duhet të jenë të bazuara dhe të lidhura logjikisht, duke respektuar rregullat e mendimit të drejtë. Ato duhet të formojnë një përmbajtje koherente brenda vendimit, i cili përjashton çdo kundërthënie ose kontradiksion të hapur ose të fshehtë. Këto argumente duhet të jenë gjithashtu të mjaftueshme për të mbështetur dhe pranuar pjesën urdhëruese. Konkluzionet e pjesës arsyetuese duhet të bazohen jo vetëm në aktet ligjore, por edhe në parimet dhe rregullat që karakterizojnë mendimin e shëndoshë e logjik (*shih vendimet nr. 20, datë 13.4.2012 dhe nr. 38, datë 30.12.2010, të Gjykatës Kushtetuese*).

16. Gjithsesi, Gjykata e ka vlerësuar zbatimin e këtij parimi rast pas rasti, në varësi të rrethanave konkrete të çështjes, duke analizuar nëse vendimet gjyqësore të kundërshtuara e kanë përmbushur në mënyrë të mjaftueshme detyrimin për arsyetimin e vendimeve të tyre. Ajo ka verifikuar nëse vendimi i kundërshtuar është logjik, ka kundërthënie, përmban referencat në ligjin e zbatueshëm dhe nëse respekton të gjithë elementet e sipërpërmendura. Detyrimi i gjykatave për të respektuar këtë standard ndryshon në varësi të rrethanave të çështjes konkrete dhe natyrës së vendimit dhe masa e arsyetimit varet nga natyra e vendimit në fjalë (*shih vendimin nr. 25, datë 10.6.2011, të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Në këtë kontekst, Gjykata ka theksuar se ajo e vlerëson arsyetimin e një vendimi gjyqësor vetëm në kuadrin e përmbushjes ose jo të standardeve të mësipërme pasi nuk është detyrë e saj të analizojë provat dhe faktet ku është bazuar gjykata për zgjidhjen e çështjes së themelit. Kjo mbetet detyrë funksionale e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm dhe, në aspektin e kontrollit kushtetues, Gjykata verifikon nëse arsyetimi i vendimit gjyqësor i ka plotësuar ose jo kriteret e përcaktuara më sipër, të cilat garantojnë të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar. Në vlerësimin e Gjykatës nuk mjafton që arsyetimi të jetë formalisht i pranishëm në kuptimin grafik dhe strukturor, pasi kjo do ta bënte atë thjesht fiktiv. Arsyetimi duhet domosdoshmërisht të plotësojë kriteret minimale ligjore të përcaktuara dhe të mos ketë të meta të tilla serioze që cenojnë standardin e vendimit gjyqësor të arsyetuar (*shih vendimin nr. 55, datë 18.12.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

18. Gjykata është shprehur edhe lidhur me zbatimin e këtij detyrimi nga Gjykata e Lartë, për vendimet e dhëna prej saj në dhomë këshillimi dhe, referuar natyrës së gjykimit kushtetues të kërkesave individuale, ka

theksuar se vetëm kur janë të pranishme pretendime që kanë të bëjnë me shkeljen e parimeve themelore të procesit gjyqësor, si dhe kur këto pretendime gjejnë pasqyrim në materialet e çështjes, atëherë vendimi i Kolegjit, për mospranimin e rekursit, vë në dyshim të drejtën për një proces të rregullt ligjor (*shih vendimet n. 19, datë 19.7.2005; nr. 22, datë 6.6.2011, të Gjykatës Kushtetuese*).

19. Në rastin objekt shqyrtimi, Gjykata vëren se Prokuroria e Rrethit Gjyqësor Kurbin, bazuar në nenet 55 dhe 56 të KP-së, pasi ka konstatuar ekzistencën e dy vendimeve të formës së prerë ndaj kërkuesit, njëri prej të cilëve në ekzekutim, ka kërkuar bashkimin e dënimit të ri prej 12 vjetësh me pjesën e mbetur të dënimit të mëparshëm (prej 5 vjet, 4 muaj dhe 3 ditë) duke përcaktuar për efekte përlogaritjeje dënimi datën e arrestimit të tij, më 28.11.2002. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Kurbin, me vendimin nr. 482/64, datë 13.5.2009, ka pranuar kërkesën e prokurorit duke dënuar përfundimisht kërkuesin me një dënim të vetëm prej 13 vjet burgim. Ajo ka përcaktuar si datë të fillimit të vuajtjes së dënimit datën 28.11.2002.

20. Pas pothuajse 3 vjetësh nga momenti kur vendimi për bashkimin e vendimeve kishte marrë formë të prerë, Prokuroria e Rrethit Gjyqësor Kurbin ka kërkuar ndreqjen e gabimit material të vendimit të lartpërmendur në lidhje me korrigjimin e datës së fillimit të vuajtjes së dënimit të ri, pra ndryshimin nga data e arrestimit fillestar të kërkuesit, në datën e kërkesës për bashkimin e dënimeve, më 24.3.2009. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Kurbin, me vendimin nr. 44, datë 26.3.2012, ka pranuar kërkesën e prokurorit, vendim i cili është lënë në fuqi nga Gjykata e Apelit Tiranë.

21. Në këto kushte, Gjykata konstaton se për efekt të bashkimit të dënimeve në ngarkim të kërkuesit dhe të pjesës të dënimit të vuajtur prej tij (7 vjet, 7 muaj dhe 27 ditë), gjykatat, duke vendosur që masa e dënimit përfundimtar prej 13 vjet burgim të fillojë nga data 24.3.2009, i kanë caktuar atij të vuajë një dënim të vetëm prej 20 vjet, 7 muaj dhe 27 ditë.

22. Nga sa më lart, Gjykata vëren se të dyja gjykatat e faktit, në vendimet përkatëse për ndreqjen e gabimit material, lidhur me bashkimin e dënimeve, bazuar në rrethanat e çështjes, u referohen kritereve të sanksionuara në nenin 56/1 të KP-së, sipas të cilit pjesa e vuajtur e dënimit llogaritet në dënimin e ri. Pavarësisht kësaj rrethane, gjykatat në arsyetimin e tyre, në llogaritjen e dënimit përfundimtar, kanë mbajtur parasysh vetëm pjesën e pavuajtur të dënimit të parë dhe për këtë shkak kanë caktuar si datë të fillimit të vuajtjes së dënimit datën e kërkesës së prokurorit për bashkimin e dënimeve.

23. Gjykata çmon se ligjvënësi, për t'i dhënë vlerë parimit kushtetues të funksionit riedukativ të dënimit, institutin e bashkimit të dënimeve e rregullon në dy aspekte, të cilat janë të sanksionuara në nenin 56 të KP-së. Në paragrafin e parë të këtij neni parashikohet rasti kur i dënuari, para vuajtjes së plotë të dënimit, dënohet për një vepër të kryer para dhënies së dënimit që është duke vuajtur. Në këtë rast pjesa e vuajtur e dënimit llogaritet në dënimin e ri. Në paragrafin e dytë të nenit 56 të KP-së parashikohet rasti kur i dënuari, pas dhënies së vendimit, por para vuajtjes së plotë të tij, kryen një vepër penale të re. Në këtë rast gjykata bën bashkimin e dënimit të ri me pjesën e mbetur të dënimit të mëparshëm. Pra pjesa e vuajtur e dënimit nuk mbahet parasysh për efekt të bashkimit të dënimeve. Ky moment përcakton edhe dallimin kryesor midis dy paragrafëve të nenit 56 të KP-së. Ai ka rëndësi për të përcaktuar shkallën e rrezikshmërisë shoqërore të personit, pasi si rregull, personi që kryen një vepër penale të re, pasi është dënuar më parë, paraqet rrezikshmëri më të madhe shoqërore se ai që nuk është dënuar më parë.

24. Në këtë këndvështrim, Gjykata vlerëson se vendimet e gjykatave të faktit nuk kanë arsyetuar me qartësi lidhur me këto dy aspekte të bashkimit të dënimeve, pra me momentin që kërkuesi ka kryer veprën e dytë penale, i cili përcakton dhe mënyrën e llogaritjes së vuajtjes së dënimit përfundimtar. Po në këtë aspekt, gjykatat nuk kanë arsyetuar edhe në lidhje me kohën që të pandehurit i ngelet akoma për të vuajtur. Këto të meta nuk janë riparuar as nga Gjykata e Lartë, për më tepër kur kërkuesi ka pretenduar se në kundërshtim me nenin 55/2 të KP-së, është kapërcyer kufiri më i lartë i parashikuar për llojin e dënimit të dhënë kërkuesit (dënimi maksimal i parashikuar në nenin 140 të KP-së është 20 vjet burgim).

25. Gjykata çmon se kjo paqartësi në përmbajtjen e vendimeve, në rastin konkret, cenon parimet kushtetuese të shtetit të së drejtës, të barazisë përpara ligjit, të drejtësisë në caktimin e fajësisë dhe të dënimit, si dhe të humanizmit (shih nenin 1/c të KP-së) ku bazohet legjislacioni penal. Kjo e metë, gjithashtu, bie ndesh me thelbin e të drejtës për faktin se vendimet e gjykatave të faktit, të lartpërmendura, duke korrigjuar pas një harku kohor prej 3 vjetësh një vendim të formës së prerë, kanë rënduar pozitën e të pandehurit, i cili kishte krijuar pritshmëri të ligjshme në lidhje me kohëzgjatjen e dënimit përfundimtar.

26. Për pasojë, nga leximi në tërësi i vendimeve të gjykatave të faktit, Gjykata vlerëson se, për shkakun e lartpërmendur, rrjedha logjike e përdorur në këto vendime nuk rezulton e qartë dhe e kuptueshme dhe se

argumentet e pjesës hyrëse nuk janë të lidhura logjikisht me pjesën arsyetuese dhe atë urdhëruese. Ato nuk formojnë një përmbajtje koherente brenda vendimit, çka bën që përmbajtja dhe arsyetimi i tyre të mos kenë një harmoni të brendshme. Për këtë arsye, Gjykata çmon se mungesa e qartësisë së vendimeve të gjykatave të faktit përbën një të metë, të pakapërcyeshme, të përmbajtjes së secilit prej këtyre vendimeve dhe të arsyetimit të gjykatës.

27. Gjykata vëren se kjo e metë e vendimeve të gjykatave të faktit ka të bëjë me probleme të interpretimit dhe të zbatimit të ligjit që lidhen me zgjidhjen e çështjes konkrete, e cila nuk është korrigjuar nga Gjykata e Lartë pasi ajo nuk u ka dhënë përgjigje pretendimeve të kërkuarit edhe pse shkaqet e ngritura në rekurs nga kërkuari janë shoqëruar me cenimin e të drejtave kushtetuese të kërkuarit që duhen respektuar në procesin e shqyrtimit të çështjes.

28. Për pasojë, Gjykata çmon se në kushtet kur janë të pranishme pretendime që kanë të bëjnë me shkeljen e dispozitave procedurale që kanë ndikuar në dhënien e vendimit, si dhe të parimeve themelore të procesit të rregullt ligjor, Gjykata e Lartë duhet të mbante një qëndrim të shprehur lidhur me pretendimet e ngritura nga kërkuari, si në funksion të rolit të saj si gjykatë e ligjit ashtu dhe në kontrollin e respektimit të standardeve kushtetuese nga gjykatat më të ulëta.

29. Si përfundim, nisur nga sa më sipër, Gjykata çmon se vendimi i mospranimit të rekursit, i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, objekt shqyrtimi, nuk ka respektuar standardin kushtetues të arsyetimit të vendimeve gjyqësore. Për rrjedhojë, pretendimi i kërkuarit në këtë aspekt është i bazuar dhe duhet pranuar.

#### PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 131, shkronja “f”, dhe nenit 134, pika 1, shkronja “g”, të Kushtetutës; neneve 72 dhe 77 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

#### VENDOSI:

- Pranimin e kërkesës.
  - Shfuqizimin e vendimit nr.00-2013-5, datë 10.1.2013 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.
  - Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Bashkim Dedja (kryetar), Vitore Tusha, Besnik Imeraj, Fatmir Hoxha, Vladimir Kristo  
Anëtarë kundër: Sokol Berberi, Altina Xhoxhaj, Fatos Lulo

#### MENDIM PAKICE

Për arsye se nuk ndaj të njëjtin qëndrim me shumicën, lidhur me përfundimin e arritur në këtë çështje dhe argumentet mbi të cilat mbështetet ky qëndrim, e çmoj të rëndësishëm të shprehem me mendim pakice.

Nëpërmjet arsyetimit të saj, shumica ka theksuar se vetëm kur janë të pranishme pretendime që kanë të bëjnë me shkeljen e parimeve themelore të procesit gjyqësor, si dhe kur këto pretendime gjejnë pasqyrim në materialet e çështjes, atëherë vendimi i Kolegjit, për mospranimin e rekursit, vë në dyshim të drejtën për një proces të rregullt ligjor (*prg. 18 i vendimit*). Duke arsyetuar më tej, ajo ka çmuar se e meta e vendimeve të gjykatave të faktit ka të bëjë me probleme të interpretimit dhe të zbatimit të ligjit që lidhen me zgjidhjen e çështjes konkrete, e cila nuk është korrigjuar nga Gjykata e Lartë, pasi ajo nuk u ka dhënë përgjigje pretendimeve të kërkuarit, edhe pse shkaqet e ngritura në rekurs nga kërkuari janë shoqëruar me cenimin e të drejtave kushtetuese të kërkuarit, që duhen respektuar në procesin e shqyrtimit të çështjes (*prg. 27 i vendimit*). Bazuar në këtë qëndrim, shumica ka konkluduar se në rastin konkret është cenuar standardi i arsyetimit të vendimit gjyqësor, pasi në kushtet kur janë të pranishme pretendime që kanë të bëjnë me shkeljen e dispozitave procedurale që kanë ndikuar në dhënien e vendimit, si dhe të parimeve themelore të procesit të rregullt ligjor, Gjykata e Lartë duhet të mbante një qëndrim të shprehur lidhur me pretendimet e ngritura nga kërkuari (*prg. 28 i vendimit*).

Nuk pajtohem me këtë përfundim të shumicës, pasi, në vlerësimin tim, Gjykata e Lartë i ka dhënë përgjigje kërkuarit në vendimin e saj, të marrë në dhomë këshillimi. Ky qëndrim mbështetet në jurisprudencën e Gjykatës, sipas të cilës arsyetimi i kufizuar i vendimit të marrë në dhomën e këshillimit nuk e cenon procesin e rregullt ligjor. Kjo formë arsyetimi është tashmë e konsoliduar në praktikën e Gjykatës së Lartë, përderisa shpreh në thelb shkaqet e mospranimit të rekursit, nga ana e kolegjeve të saj, gjatë shqyrtimit të tij paraprak në

dhomën e këshillimit. Siç ka evidentuar edhe shumica në paragrafin 7 të vendimit, sikundër për pranimin, ashtu edhe për mospranimin e rekursit, dhoma e këshillimit luan rolin e një filtri të kërkesave që i drejtohen Gjykatës së Lartë. Veprimtaria seleksionuese e dhomës së këshillimit është një veprimtari e domosdoshme në funksion të aksesit në gjykatë vetëm të atyre çështjeve që i parashikon ligji, duke lënë jashtë përzgjedhjes kërkesat e paarsyeshme dhe haptazi të pambështetura në ligj. Sipas këtyre standardeve, kur kërkesat e ligjit për kalimin në seancë nuk janë plotësuar, vendoset për mospranimin e kërkesës dhe ky lloj shqyrtimi paraprak vlerësues është kompetencë vetëm e trupës së gjyqtarëve të Gjykatës së Lartë, në dhomë këshillimi, dhe nuk mund të bëhet pjesë e kontrollit kushtetues që zhvillon Gjykata (shih vendimet nr. 34, datë 12.7.2013; nr. 108, datë 3.10.2012, dhe nr. 17, datë 17.5.2011, të Gjykatës Kushtetuese; vendimin nr. 143, datë 7.12.2011 të Mbledhjes së Gjyqtarëve).

Edhe GJEDNJ-ja ka theksuar se: “detyrimi që ka gjykata vendase për të arsyetuar vendimet e saj, nuk mund të interpretohet sikur kërkohet arsyetim i detajuar për çdo pretendim të palës ndërgjyqëse. Masa e arsyetimit të vendimit varet nga natyra e vendimit në fjalë” (...) “arsyetimi i kufizuar i dhënë nga Gjykata e Lartë në formulimin e vendimit në dhomë këshillimi, në mënyrë të nënkuptuar evidenton se aplikanti nuk ka ngritur një nga argumentet ligjore të përcaktuara në dispozitën përkatëse të legjislacionit të brendshëm, që është kusht për pranimin e kërkesës. Gjykata vëren se, kur një gjykatë e lartë refuzon të pranojë një çështje, për arsye se mungojnë shkaqet ligjore për ngritjen e çështjes, një arsyetim shumë i kufizuar mund të përmbushë kriterin e nenit 6 të Konventës” (Marini kundër Shqipërisë, datë 18.12.2007, §105-106; Mishgjoni kundër Shqipërisë, datë 7.12.2010, § 51).

Për më tepër, siç jam shprehur me mendim pakice në vendimet nr. 3, datë 23.1.2014 dhe nr. 4, datë 5.2.2014, vlerësoj se standardi mbi të cilin mbështetet shumica nuk krijon garanci për ruajtjen e vlerave të uniformitetit, qëndrueshmërisë dhe parashikueshmërisë në zbatimin e të drejtës dhe, për pasojë, lë hapësirë për cenimin e sigurisë juridike dhe të barazisë përpara ligjit. Këtë vlerësim e mbështes në arsyet që vijojnë.

Shumica ka vlerësuar se në kushtet kur janë të pranishme pretendime që kanë të bëjnë me shkeljen e dispozitave procedurale, që kanë ndikuar në dhënien e vendimit, si dhe të parimeve themelore të procesit të rregullt ligjor, Gjykata e Lartë duhet të mbajë një qëndrim të shprehur, lidhur me pretendimet e ngritura nga kërkuesi. Në një arsyetim *a contrario*, bazuar në qëndrimin e mësipërm, nëse në rekurs nuk ngrihen pretendime që kanë të bëjnë me shkeljen e parimeve themelore të procesit gjyqësor, Gjykata e Lartë nuk është e detyruar t’u japë përgjigje pasi në këto raste është i mjaftueshëm një arsyetim i kufizuar, që e përmbush standardin kushtetues të arsyetimit. Ky lloj diferencimi në arsyetim, i lidhur me natyrën e pretendimeve të ngritura në rekurs, është bërë nga shumica pa parashtuar motivet se përse arsyetimi i kufizuar konsiderohet i rregullt, në aspektin kushtetues, në disa raste, dhe i parregullt në raste të tjera.

Nisur nga ky arsyetim i shumicës lind pyetja: nëse pretendimet e ngritura në rekurs kanë të bëjnë me shkeljen e parimeve themelore të procesit gjyqësor, a duhet t’u japë përgjigje atyre edhe Gjykata e Kushtetuese? Me qëndrimin e saj shumica ka lënë shteg për një lloj ndërhyrjeje të Gjykatës Kushtetuese në rolin vlerësues të Gjykatës së Lartë. Kështu shumica, në rastin konkret, ka vlerësuar përmbajtjen e rekursit, konkretisht duke identifikuar se shkaqet e ngritura në rekurs janë shoqëruar me cenimin e të drejtave kushtetuese të kërkuesit dhe i ka imponuar Gjykatës së Lartë mënyrën e arsyetimit në lidhje me këto pretendime. Vlerësimi i rekursit është atribut i Gjykatës së Lartë, e cila vlerëson pretendimet e ngritura në rekurs në dhomë këshillimi. Ajo verifikon nëse rekursi i plotëson ose jo kushtet për shqyrtim dhe, sipas rastit, vendos pranimin ose mospranimin e rekursit. Gjithashtu, duke vlerësuar se Gjykata e Lartë duhet të mbante qëndrim, në rastin konkret, në lidhje me problemet e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit, shumica ka ndërhyrë në funksionin vlerësues të Gjykatës së Lartë, si gjykatë ligji (shih prg. 22 dhe 24 të vendimit). Vlerësimi i aspekteve të interpretimit të ligjit dhe zbatimit të tij në çështje konkrete nuk mund t’i imponohet Gjykatës së Lartë nga Gjykata. Në vijim të këtij arsyetimi, çmoj se vlerësimi i procesit të zhvilluar në Gjykatën e Lartë, në këndvështrim të respektimit të nenit 42 të Kushtetutës, duhet të bëhet nga Gjykata gjithnjë brenda kuadrit të kompetencave të saj, çka përjashton vlerësimin e përmbajtjes së rekursit dhe detyrimin e Gjykatës së Lartë për të ndjekur mënyra të ndryshme për vlerësimin e pretendimeve.

Gjithashtu, me qëndrimin e saj shumica krijon paqartësi për sa i përket mundësisë që ka kërkuesi për ta goditur për antikushtetutshmëri të njëjtin vendim, pas rigjykitimit në Gjykatën e Lartë. A mundet Gjykata ta kontrollojë përsëri nga pikëpamja kushtetuese të njëjtin vendim pasi çështja të jetë rigjykuar në Gjykatën e Lartë? Në rastin konkret shumica, edhe pse e ka kthyer çështjen në Gjykatën e Lartë, ka bërë një vlerësim të pretendimeve, që në çmuarjen e saj kanë natyrë kushtetuese. Rrjedhimisht, qëndrimi i shumicës në këtë rast

nuk i shërben efektivitetit të shqyrtimit kushtetues dhe respektimit të së drejtës për një gjykim brenda një afati të arsyeshëm.

Si përfundim, për sa më lart, çmoj se në rastin konkret pretendimi i kërkuarit në drejtim të cenimit të standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës, është i pabazuar, ndaj kërkesa e paraqitur duhej të ishte rrëzuar.

Anëtar: Sokol Berberi

#### MENDIM PAKICE

Në çështjen me kërkuar Dritan Fani jemi kundër qëndrimit të shumicës për shfuqizimin, si të papajtueshëm me Kushtetutën, të vendimit nr. 5, datë 10.1.2013, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë dhe kthimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.

Në jurisprudencë konstante Gjykata ka theksuar se, bazuar në nenin 433 të KPP-së, është në kompetencë të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi) të analizojë dhe të vlerësojë nëse shkaqet e ngritura në rekurs janë në përputhje me kërkesat e ligjit. Në rast se Kolegji, në dhomën e këshillimit, krijon bindjen se ato janë haptazi të pabazuara, pasi nuk bëjnë pjesë në shkaqet që parashikon dispozita ligjore ose nuk gjejnë mbështetje në aktet e dosjes gjyqësore, atëherë është në funksionin e tij të vendosë, në pajtim me kërkesat ligjore, mospranimin e çështjes për shqyrtim në seancë gjyqësore.

Megjithatë, Gjykata ka theksuar se kur janë të pranishme pretendime që kanë të bëjnë me shkeljen e parimeve themelore të procesit gjyqësor, si dhe kur këto pretendime gjejnë pasqyrim në materialet e çështjes, atëherë vendimi i Kolegjit, për mospranimin e rekursit, vë në dyshim të drejtën për një proces të rregullt ligjor (shih vendimet nr. 19, datë 19.7.2005; nr. 22, datë 6.6.2011, të Gjykatës Kushtetuese). Kjo sepse, referuar natyrës së gjykimit kushtetues të kërkesave individuale, kontrolli i respektimit të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, është funksion edhe i gjykatave të zakonshme, për më tepër i Gjykatës së Lartë. Ky raport midis juridiksionit kushtetues dhe juridiksionit të gjykatave të zakonshme, kur është rasti i shqyrtimit nga ana e Gjykatës Kushtetuese të kërkesave individuale, në bazë të nenit 131/f të Kushtetutës, udhëhiqet nga parimi i subsidiaritetit (komplementaritetit) (shih vendimet nr. 4, datë 28.2.2006; nr. 19 datë 2.4.2012; nr. 58, datë 24.12.2012; nr. 36, datë 25.7.2013; nr. 52, datë 2.12.2013, të Gjykatës Kushtetuese).

Në kuptim të sa më sipër, jurisprudenca e Gjykatës ka ecur në linjën që, një vendim gjyqësor i dhomës së këshillimit cenon të drejtën për një proces të rregullt në ato raste kur në procesin e zhvilluar në shkallët më të ulëta të gjykimit është konstatuar cenimi i kësaj të drejte kushtetuese të individit, në një nga elementet përbërëse të saj, e cila është e vetmja e drejtë kushtetuese procedurale që i lejon individit të mbrojë të drejtat e tjera të tij substanciale. Në rast të evidentimit të një cenimi të tillë, gjatë gjykimit në shkallët e tjera, Gjykata, në zbatim të parimit të subsidiaritetit, e ka kthyer çështjen në Gjykatën e Lartë, në mënyrë që vetë ajo gjykatë, në funksion të pozicionit të saj në piramidën gjyqësore, të mund të riparojë shkeljet e kryera brenda sistemit gjyqësor. Kjo sepse Gjykata e Lartë, në funksion të rolit të saj si gjykatë e ligjit, si dhe në atë të kontrollit të respektimit të standardeve kushtetuese nga gjykatat më të ulëta, duhet të mbajë qëndrim të shprehur lidhur me pretendimet e ngritura nga individët për cenimin e një prej standardeve të procesit të rregullt, të evidentuara në gjykimin e faktit.

Por, në rastet kur Gjykata nuk konstaton cenimin e të drejtës për një proces të rregullt ligjor në procesin gjyqësor të zhvilluar në të tri shkallët e gjykimit, ajo nuk vë në dyshim procesin e zhvilluar në Gjykatën e Lartë, duke u mbështetur thjesht në faktin se ai ka vendosur mospranimin e rekursit në dhomë këshillimi. Ky proces është vënë në dyshim nga Gjykata vetëm në rastin kur këto vendime nuk përmbajnë shkaqet e ngritura në rekurs, çka, sipas saj, përbën cenim të parimit të arsyetimit të vendimit gjyqësor. Megjithatë, edhe në lidhje me këtë parim Gjykata ka theksuar se ajo e vlerëson zbatimin e tij rast pas rasti, në varësi të rrethanave konkrete të çështjes, duke analizuar nëse vendimet gjyqësore të kundërshtuara e kanë përmbushur në mënyrë të mjaftueshme këtë detyrim (shih vendimin nr. 25, datë 10.6.2011, të Gjykatës Kushtetuese).

Në rastin konkret në shqyrtim, kërkuari pretendon se vendimet e gjykatave të shkallës së parë dhe të apelit, që kanë pranuar kërkesën e prokurorit për ndreqje të gabimit material të një vendimi të formës së prerë, janë në kundërshtim me ligjin material dhe procedural penal, pasi në përcaktimin e datës së re të fillimit të vuajtjes së dënimit, pas bashkimit të dënimeve, janë shkelur nenet 55 dhe 56 të KP-së. Në këtë mënyrë, sipas kërkuarit, gjykatat jo vetëm kanë cenuar një vendim të formës së prerë, por duke korrigjuar datën e fillimit të vuajtjes së dënimit të ri nuk kanë llogaritur dënimin e vuajtur.

Shumica, duke interpretuar nenin 56 të KP-së ka argumentuar se vendimet e gjykatave të faktit nuk kanë

arsyetuar me qartësi lidhur me dy aspekte të bashkimit të dënimeve. Gjithashtu, shumica argumenton se gjykatat nuk kanë arsyetuar edhe në lidhje me kohën që të pandehurit i ngelet akoma për të vuajtur nga dënimi i dhënë. Këto të meta, sipas shumicës, nuk janë riparuar as nga Gjykata e Lartë dhe, përfundimisht, ajo ka pranuar kërkesën duke shfuqizuar vendimin e Gjykatës së Lartë, me arsyetimin se ajo nuk u ka dhënë përgjigje pretendimeve të kërkuarit edhe pse shkaqet e ngritura në rekurs nga kërkuari janë shoqëruar me cenimin e të drejtave kushtetuese që duhen respektuar në procesin e shqyrtimit të çështjes.

Nuk bashkohemi me qëndrimin e shumicës pasi në rastin konkret nuk kemi të bëjmë me institutin e bashkimit të dënimeve. Në vendimin e gjykatës së shkallës së parë, lënë në fuqi me vendimin e gjykatës së apelit, është bërë ndreqja e një gabimi material që është verifikuar në vendimin përfundimtar të gjykatës për bashkimin e dënimeve të dhëna kërkuarit dhe, konkretisht, vendimit nr. 482/64, datë 13.5.2009. Sipas përcaktimeve të nenit 114 të KPP-së, ndreqja e vendimeve me gabime materiale bëhet dhe kryesisht nga gjykata që ka nxjerrë aktin, ndërsa sipas nenit 385 të KPP-së, gjykata dhe kryesisht procedon për ndreqjen e vendimit kur duhet korrigjuar ndonjë gabim material. Në rastin konkret, gjykata me kërkesë të prokurorit ka korrigjuar datën nga e cila duhej bërë llogaritja e dënimit të caktuar pas bashkimit të dënimeve dhe nuk ka ndërhyrë në masën e dënimit të caktuar për kërkuarin.

Në këto kushte, edhe Kolegji Penal në dhomën e këshillimit, bazuar në nenin 433 të KPP-së, ka vlerësuar se shkaqet e ngritura në rekurs janë të ndryshme nga ato që parashikon ligji për paraqitjen e rekursit ndaj ka vendosur mospranimin e tij.

Për sa më sipër, vlerësojmë se kërkesa e kërkuarit për shfuqizimin e vendimit të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, si pasojë e cenimit të së drejtës për një proces të rregullt ligjor, duhej rrëzuar si e pabazuar.

Anëtarë: Fatos Lulo, Altina Xhoxhaj